

Рев 99/11 - забрана дискриминације особа са инвалидитетом

Република Србија ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 99/11
10.02.2011. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Снежане Андрејевић, председника већа, Соње Бркић и Мирјане Ђерасимовић, чланова већа, у парници тужиоца З.Н. из Н.С., чији је пуномоћник М.М., адвокат из Н.С., против туженог Града Н.С., кога заступа Градски јавни правобранилац и ЈП З. из Н.С., чији је пуномоћник В.Г., адвокат из Н.С., ради накнаде штете због дискриминације, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3962/10 од 23.09.2010. године, у седници већа од 10.02.2011. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3962/10 од 23.09.2010. године.

Образложење

Пресудом Општинског суда у Новом Саду П. ... од 12.11.2008. године одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се тужени обавезу да тужиоцу солидарно исплате по основу претрпљених физичких болова 200.000,00 динара, за претрпљени страх 200.000,00 динара, и по основу душевних болова због повреде слободе и права личности, односно због дискриминације особе са инвалидитетом износ од 200.000,00 динара, све са законском затезном каматом од пресуђења па до исплате и да му накнаде парничне трошкове са припадајућом законском каматом од пресуђења па до исплате. Тужилац је обавезан да на име трошкова поступка туженом Граду Н.С. исплати 61.250,00 динара, а туженом ЈП З. 49.000,00 динара. Тужилац је ослобођен обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3962/10 од 23.09.2010. године одбијена је жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Туженом ЈП З. Н.С. се не досуђују трошкови жалбеног поступка.

Против другостепене пресуде тужилац је благовремено преко пуномоћника изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права. Ревизија је изјављена 03.12.2010. године.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 399. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 125/04, 111/09), који се примењује на основу члана 55. став 1. Закона о изменама и допунама ЗПП („Службени гласник РС“ број 111/09), будући да је ревизија против другостепене пресуде изјављена после 29.12.2009. године и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се неосновано истиче битна повреда поступка из члана 361. став 1. ЗПП учињена пред другостепеним судом, и битна повреда поступка из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП, будући да је побијана пресуда јасна, није противуречна и садржи разлоге о битним чињеницама.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је рођен 1977. године, а 30.08.1994. године задобио је тешке телесне повреде које су проузроковале трајну одузетост доњих екстремитета са дијагнозом параплегија, због чега за кретање користи инвалидска колица. Тужилац је завршио Правни факултет и живи у Н.С. од 2002. године. Решењем Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање запослених Филијала С. тужиоцу је утврђен први степен телесног оштећења почев од 19.06.1995. године. Тужилац је запослен и на посао иде аутомобилом. Приликом кретања инвалидским колицима, није у могућности да увек пређе ивичњаке у граду постављене између коловоза и тротоара, због чега је приморан да користи алтернативне правце и да се креће на местима где постоје оборени ивичњаци, или по путу где саобраћају возила, што изискује много више времена да дође до одређеног места. Приликом преласка раскрснице која нема спуштену банку, тужилац нема довољно времена да се спусти колицима и пређе пут током трајања зеленог светла. Приликом спуштања и пењања на банке поред пута, тужилац је приморан да употреби додатни физички напор. Такође, препреке које отежавају кретање у колицима представљају и пешачке стазе и тротоари који су пуни неравнина или рупа. Утврђено је да је Одбор за бригу о особама са инвалидитетом на нивоу Града Н.С. јуна 2008. године донео информацију о постојећим облицима и услугама, односно правима у области социјалне и дечије заштите као и о

приоритетним активностима које се на нивоу Града Н.С. предузимају на плану подршке особама са инвалидитетом, са извештајем Одбора за бригу о особама са инвалидитетом. У овој информацији, као пројекти су наведени, између осталих, и радно ангажовање особа са инвалидитетом и превоз особа са инвалидитетом, а превоз се обавља у дневној траси од 52 километра са два минибуса почев од 2007. године, што се финансира из буџета Града Н.С. У 2008. години реализован је пројекат „Сервис такси превоза особа са инвалидитетом у Граду Н.С.“ са циљем да се допринесе изједначавању могућности особа са инвалидитетом у Граду Н.С. и да се повећа њихова мобилност и квалитет живота. Формиран је Одбор за бригу о особама са инвалидитетом, а овај одбор формирао је тимове за одређене области деловања, међу којима је и тим за уклањање архитектонских баријера. Градска управа за саобраћај и путеве Града Н.С. је 26.08.2008. године донела информацију о потреби предузимања мера са циљем да се јавне површине учине приступачним особама са инвалидитетом. Постављени су оквири за стратегију за период од 2007. године до 2015.године, а један од посебних циљева је постепена и континуирана адаптација постојећих јавних објеката и саобраћајне инфраструктуре и превозних средстава у јавном превозу путника, како би постали приступачни за особе са инвалидитетом. Закључком Већа Града Н.С. од 02.09.2008. године задужена је Градска управа за комуналне послове да приликом израде предлога финансијског плана прихода и примања и расхода и издатака за 2009. годину на позицији ЈП 3. у Н.С. планира финансијска средства намењена за уклањање архитектонских баријера на јавним површинама у Граду Н.С. Утврђено је да је Јавно градско саобраћајно предузеће Града Н.С. у градски и приградски саобраћај за превоз путника укључило и нископодне аутобусе који саобраћају и поред улице у којој тужилац живи.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно је у нижестепеним пресудама примењено материјално право када је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца да му тужени солидарно исплате по 200.000,00 динара на име претрпљеног страха, претрпљених физичких болова и душевних болова по основу повреде слободe и права личности, односно због дискриминације особе са инвалидитетом.

Према члану 26. ст. 1. и 2. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“ број 22/09), дискриминација постоји ако се поступа противно начелу постојања једнаких права и слобода особа са инвалидитетом у политичком, економском, културном и другом аспекту јавног, професионалног, приватног и породичног живота. Начин остваривања и заштита права особа са инвалидитетом уређује се посебним законом. Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом објављен је у „Службеном гласнику РС“ број 33/06 од 17.04.2006. године, чланом 53. овог закона предвиђено је да закон ступа на снагу 8 дана од објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а одредбе чл. 32. и 33. примењиваће се од 01.01.2007. године. Према члану 33. овог закона, јединице локалне самоуправе дужне су да предузму мере са циљем да се физичка средина, зграде, јавне површине и превоз учине приступачним особама са инвалидитетом. Чланом 13. овог закона прописана је забрана дискриминације на основу инвалидности у погледу доступности услуга и приступа објектима у јавној употреби и јавним површинама. Забрана дискриминације предвиђена је чланом 21. Устава Републике Србије.

Протоколом број 12 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода („Службени лист СЦГ“ – Међународни уговори, бр. 9/2003), у члану 1. прописано је да ће се свако право које закон предвиђа остваривати без дискриминације по било ком основу, као на пр. полу, раси, боји коже, језику, вероисповести, политичком и другом уверењу, националном или друштвеном пореклу, повезаности с националном мањином, имовини, рођењу или другом статусу. Јавне власти неће ни према коме вршити дискриминацију по основима као што су они поменути у ставу 1. Према члану 8. Закона о забрани дискриминације, повреда начела једнаких права и обавеза постоји ако се лицу или групи лица, због његовог односно њиховог личног својства, неоправдано ускраћују права и слободе или намећу обавезе које се у истој или сличној ситуацији не ускраћују или не намећу другом лицу или групи лица, ако су циљ или последица предузетих мера неоправдани, као и ако не постоји сразмера између предузетих мера и циља који се овим мерама остварује.

Да би се оценила одговорност тужених као органа јавне власти, у смислу члана 3. став 3. Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом, за накнаду штете тужиоцу као лицу са инвалидитетом по основу дискриминације, потребно је оценити оправданост разликовања у поступању према тужиоцу, односно да ли се она темељи на објективном и разумном оправдању, да ли су циљ или последица предузетих мера неоправдани, и да ли постоји пропорционалност између предузетих мера и легитимног циља који се овим мерама остварује. По оцени Врховног касационог суда, тужилац радњама тужених, односно неприлагођавањем свих ивичњака у граду Н.С. и не уклањањем оштећења на тротоарима, није претрпео дискриминацију, из разлога што постоји разумно и објективно оправдање за разлику у поступању у овој области. Наиме, утврђено је да су код тужених донете мере и предвиђене активности ради укупног побољшања услова због особа са инвалидитетом, које обухватају период до 2015. године, те да су неки ивичњаци већ уклоњени, да су обезбеђена посебна возила за особе са инвалидитетом и нископодни аутобуси за јавни превоз. Неуклањање свих оштећења на стазама и тротоарима, као и свих баријера и ивичњака на улицама у Граду Н.С. нису имали за циљ дискриминацију тужиоца као особе са инвалидитетом, већ представљају дуготрајан процес условљен материјалним могућностима друштвене заједнице, па се радње тужених морају посматрати са аспекта пропорционалности легитимном циљу који се мерама остварује. Стога нису испуњени услови да се тужени обавезу да тужиоцу накнаде нематеријалну штету у смислу члана 200. Закона о облигационим односима, а ревизијом се неосновано истиче погрешна примена материјалног права.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 405. став 1. ЗПП.

Председник већа – судија

Снежана Андрејевић,с.р.